

Zdravila na delovnih mestih

Statistično je na vsakem 7 receptu, ki ga izda zdravnik, zdravilo, ki vpliva na psihofizične sposobnosti posameznika.

Marko Fink; OPUS BIRO Marko Fink s.p.

Dandanes si skoraj ne moremo predstavljati življenja brez zdravil, saj hiter tempo življenja narekuje pojav zdravstvenih težav. Zdravila rešujejo življenja in pomembno prispevajo k njihovi boljši kakovosti, toda nepremišljeno uživanje raznovrstnih ohranjevalcev zdravja brez poznavanja njihovih lastnosti pogosto privede do nasprotnega učinka. Večina ljudi se kljub opozorilu, ki ga slišijo s strani zdravnika ali farmacevta, ne zaveda dejstva, da so pod vplivom nekaterih zdravil zase in za druge enako nevarni, kot če bi bili pod vplivom alkohola ali prepovedanih drog.

TRIGONIKI

Trigoniki so zdravila, ki imajo vpliv na psihofizične sposobnosti posameznika. Prepoznamo jih po simbolu trikotnika na zunanji ovojnini/ embalaži zdravila.

▲ Prazen trikotnik v barvi besedila označuje trigonik, ob uživanju katerega velja **relativna prepoved** upravljanja vozil in strojev (ker imajo ta zdravila zelo različen vpliv na posameznika, se pri vsakem bolniku posebej oceni vpliv zdravila na zmanjšanje njegovih psihofizičnih sposobnosti; mnenje izda osebni zdravnik).

▲ Poln trikotnik rdeče barve označuje trigonik, ob uživanju katerega velja absolutna prepoved upravljanja vozil in strojev (z upravljanjem vozil/ strojev je treba počakati toliko časa, da se učinkovina in njeni presnovki izločijo iz telesa).

§ Paragraf v barvi besedila označuje narkotik (mamilo).

Najpogostejši neželeni učinki zdravil, ki zmanjšujejo sposobnost upravljanja vozil in strojev, so:

- zmanjšana pozornost,
- zaspanost,
- upočasnjena hitrost odziva,
- zmanjšan nadzor dejanja,
- vrtoglavica,
- motnje vida,
- slabost ali nenadna agresivnost.

Zdravila, ki vplivajo na psihofizične sposobnosti, niso le zdravila, ki vplivajo na centralni živčni sistem, temveč tudi nekatera zdravila za zdravljenje oči. Ta zdravila ožijo vidno polje, povzročajo zamegljen vid in težave pri določanju oddaljenosti od predmeta, kar bistveno vpliva na varnost v prometu ali na delovnem mestu.

Zmotno je tudi misliti, da so zdravila, ki vplivajo na psihofizične sposobnosti posameznika, samo zdravila na recept, vsa druga zdravila pa so varna. Tudi nekatera zdravila brez re-

cepta imajo tovrstne učinke, zlasti če jih kombiniramo in sočasno uživamo alkohol. Razmeroma nevarna zdravila brez recepta so zdravila za preprečevanje slabosti pri vožnji in nekatera zdravila za zdravljenje alergij. Pomembno je namreč striktno upoštevanje priloženih navodil za uporabo zdravila.

V grobem se trigoniki delijo v 3 skupine, in sicer:

1. zdravila, ki delujejo na osrednje živčevje;

- uspavala in pomirjevala,
- zdravila z vplivom na duševno počutje,
- zdravila za zdravljenje epilepsije,
- zdravila proti močnim bolečinam.

2. druga zdravila na recept;

- zdravila za zniževanje krvnega pritiska (antihipertenzivi),
- zdravila za zdravljenje sladkorne bolezni,
- zdravila za oči in preiskave oči.

3. zdravila brez recepta;

- zdravila proti alergijam (antialergiki),
- zdravila proti slabosti pri vožnji.

KAKO JE V PRAKSI?

Po statistikah oz. analizah so trigoniki z absolutno prepovedjo predpisani na vsakem 50. receptu, relativni trigoniki pa kar na vsakem 7. receptu. V skupinah zdravil, ki vplivajo na psihofizične sposobnosti, najdemo vse bolj razširjena zdravila za reševanje težav sodobnega načina življenja: pomirjevala, uspavala, zdravila za zdravljenje nespečnosti in zdravila za močne bolečine.

ZDRAVILA IN VARNOST PRI DELU

Zakon o varnosti in zdravju pri delu ZVZD-1 določa, da mora delavec takoj obvestiti

delodajalca ali delavce, ki so zadolženi za varnost in zdravje pri delu o vsaki pomanjkljivosti, škodljivosti, okvari ali drugem pojavu, ki bi pri delu lahko ogrozil njegovo zdravje in varnost ali zdravje in varnost drugih oseb (jemanje zdravil, ki imajo vpliv na psihofizične sposobnosti, je vsekakor okoliščina, ki lahko ogrozi lastno varnost ali varnost drugih).

Delavec ne sme delati ali biti pod vplivom zdravil, ki lahko vplivajo na psihofizične sposobnosti, na tistih delovnih mestih, na katerih je zaradi večje nevarnosti za nezgode pri delu tako določeno z izjavo o varnosti z oceno tveganja. Takšna delovna mesta so lahko predvsem dela z nevarno delovno opremo (lesno/ kovinsko obdelovalni stroji), delo na višini, upravljanje viličarjev/ transportne opreme ipd.

Pričakuje se, da je pri zdravljenju z absolutnim trigonikom odobren bolniški stalež, kar pa ni pravilo pri zdravljenju, ki imajo relativno prepoved upravljanja vozil in strojev ob dejstvu, da je veliko tovrstnih zdravil na voljo brez recepta.

Delodajalec naj bi takšnemu delavcu omogočil začasno prerazporeditev, pri dolgotrajnem zdravljenju pa zagotovil usmerjeni obdobjni zdravstveni pregled pri izvajalcu medicine dela, ki poda oceno izpolnjevanja posebnih zdravstvenih zahtev za opravljanje dela na delovnem mestu.

OPUS BIRO

več kot varnost pri delu

www.opus-biro.si